

Landelijke
Kwaliteitsmonitor
Kinderopvang

Krijgen de kleinsten wel genoeg aandacht?

Kwaliteit in de babyopvang

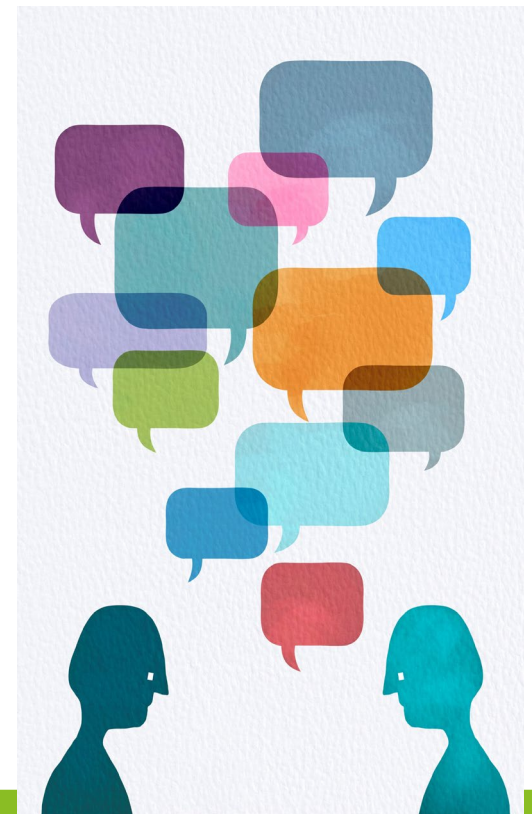

Ora Oudgenoeg, Vaso Tiliopoulou, Pauline Slot & LKK team

LKK symposium
11-06-2025

Inhoud sessie

- Belang van hoge kwaliteit
 - Beeld en ontwikkelingen van kwaliteit
 - Structurele en proceskwaliteit
 - Voorspellers van kwaliteit
- In gesprek:
 - Welke minimumkwaliteit is toelaatbaar?
 - Hoe kunnen we kwaliteit verhogen?
 - Horizontale vs verticale groepen

Hoge kwaliteit is essentieel

- Kinderopvang laat positieve effecten zien op de korte en langere termijn ontwikkeling van kinderen (cognitief, taal, sociaal-emotioneel).
- Vroeg beginnen (voor het 1^e jaar) met een hoge intensiteit (veel uren per week) kan ook negatieve gevolgen (vooral sociaal-emotioneel) hebben wanneer kwaliteit laag is

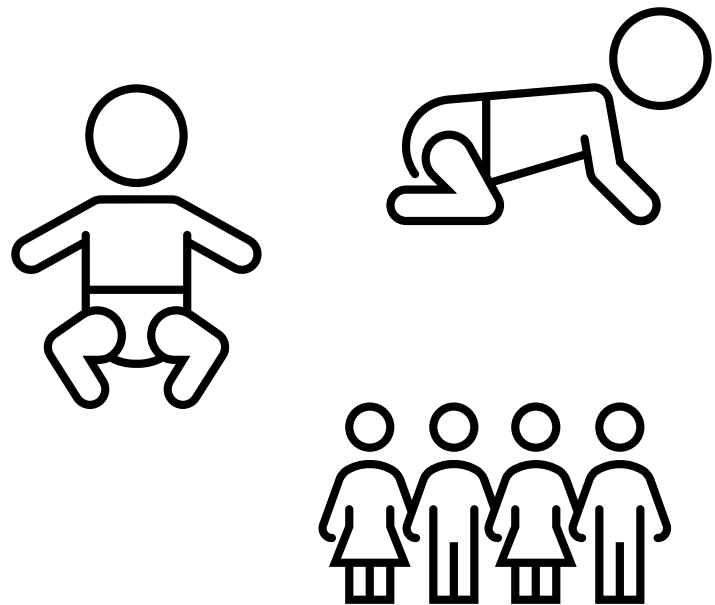
➔ Hoge kwaliteit is de sleutel

Wat is kwaliteit voor baby's ?

Kind centraal

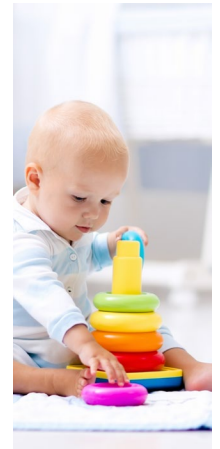
- Voelt hij/zij zich veilig, vertrouwd, en fijn?
- Heeft het kind de mogelijkheid om te ontdekken, verkennen en ontwikkelen?

- ➔ Proceskwaliteit
- ➔ Inrichting van de ruimte, materialen en activiteiten aanbod
- ➔ Structurele kwaliteit: randvoorwaarden

Exploratie als de aanjager van ontwikkeling

- Perceptie-actie (Gibson, 1988; Oudgenoeg-Paz & Mulder, 2021)
- Exploratie is het ontdekken van affordances
- Zowel **kind** als **fysieke** en **sociale** omgeving zijn van belang in dit proces (Yu & Smith, 2012, West & Iverson, 2017)

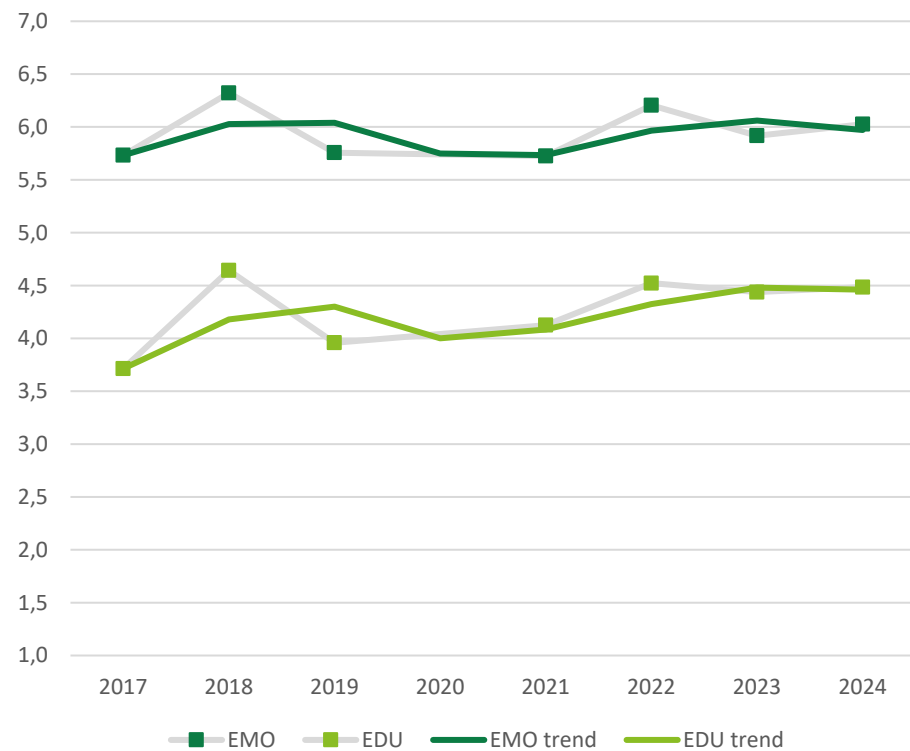
Exploratie als de aanjager van ontwikkeling

- Een kind ontwikkelt door informatie vanuit de omgeving te **verkrijgen**, maar ook door de omgeving te **reorganiseren** op een manier die verdere ontwikkeling bevordert (Hockema & Smith, 2009; Smith & Gasser, 2005)
- Exploratie - verandering in de omgeving brengen en leermomenten creëren
- Onderzoek linkt exploratie aan ontwikkeling van bijv. taal, ruimtelijke cognitie, rekenen (reviews van Iverson 2022, Oudgenoeg-Paz & Mulder, 2021)

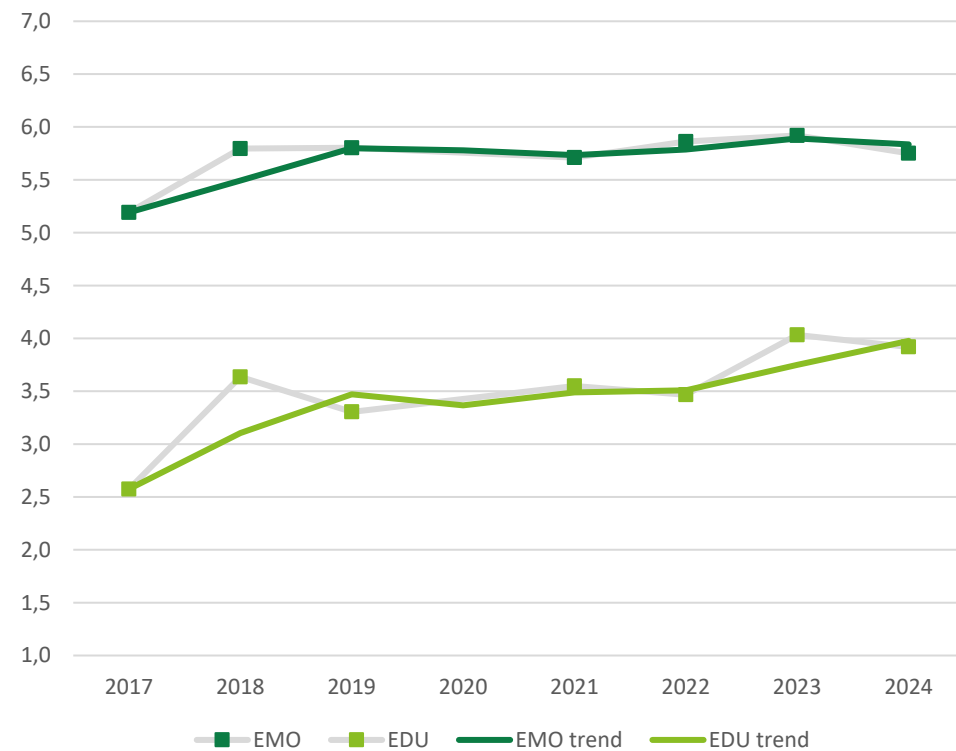

Stijgende interactiekwaliteit – verschil tussen horizontale en verticale groepen

CLASS KDV Baby (per jaar)

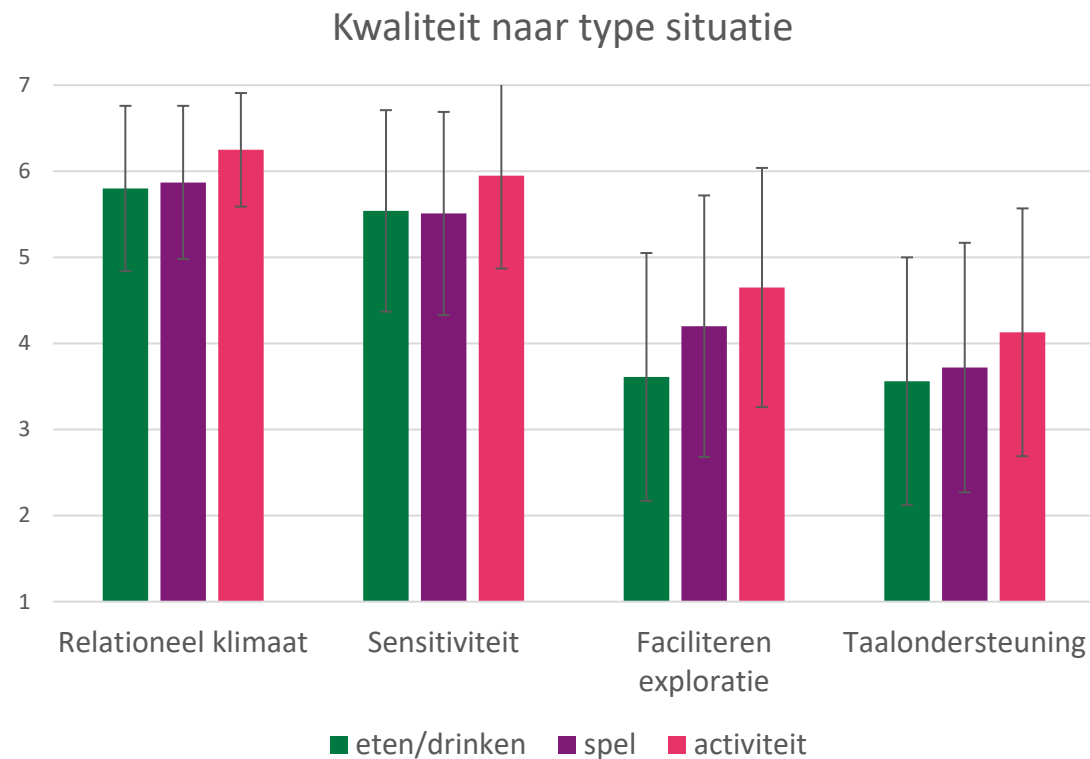

CLASS KDV Verticaal (per jaar)

Kwaliteitsverschillen obv type activiteit

- Tijdens gerichte activiteit (18%) de meeste aandacht voor baby's; zowel sensitief als educatief
- Geen verschillen in emotionele kwaliteit tussen eten/drinken (36%) en spel (46%), maar tijdens spel wel meer aandacht voor bevorderen van exploratie
- Gerichte activiteiten komen nog niet zoveel voor (geen verschil tussen horizontale en verticale groepen)

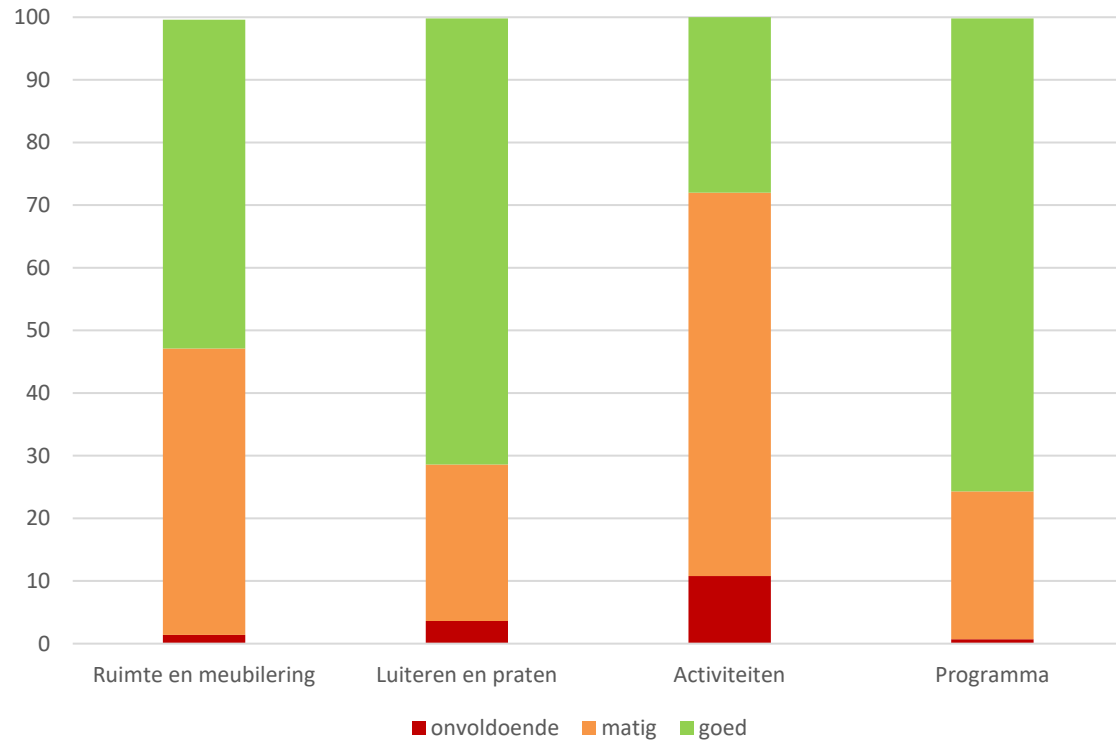
Ruimte en inrichting

- Ruimte voor exploratie
- (snelle) veranderingen in inrichting
- Toegankelijk
- Ooghoogte

Globale kwaliteit

Globale kwaliteit (ITERS-R)

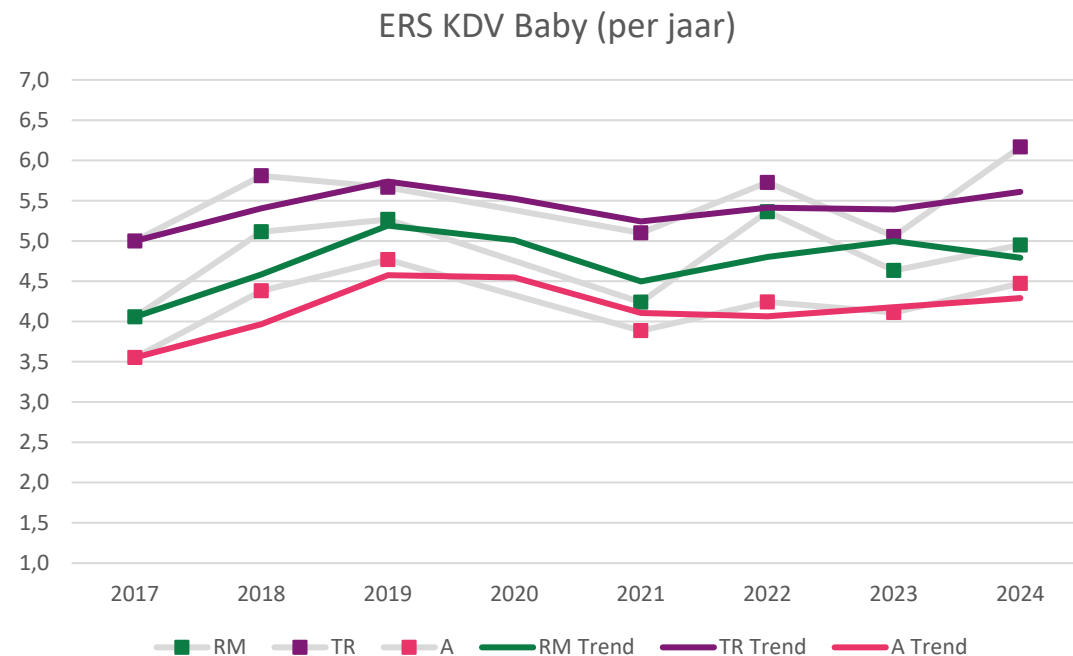

- Over het algemeen matig-goed
- Ruimte voor verbetering in
 - Inrichting en meubilerings
 - Activiteitsaanbod

Ontwikkelingen globale kwaliteit

Kwaliteit laat duidelijke corona-dip zien met grotendeels herstel in 2024

- Aandacht voor luisteren en praten is *goed*
- Kwaliteit van de ruimte en meubilering *matig*
- Kwaliteit van materialen en activiteitenaanbod *laagst*

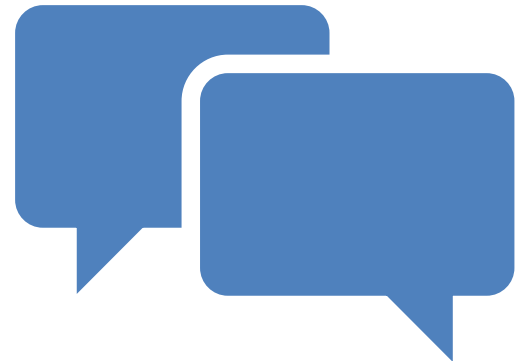
Wat voorspelt een hogere kwaliteit?

- 139 horizontale en verticale groepen tussen 2017-2024
- Interactiekwaliteit is gestegen
- Meer uren werken -> interactiekwaliteit
- Meer kinderen per pm -> lagere globale en interactiekwaliteit
- Meer baby's -> lagere globale kwaliteit

	Interactie kwaliteit (CLASS)	Globale kwaliteit (ITERS-R)
Bkr (kind-pm)	-.17 ⁺	-.22*
Percentage baby's	.06	-.29**
Opleidingsniveau pm-er	-.02	-.07
Werkervaring pm-er	-.06	.06
Dienstverband in uren	.16 ⁺	.05
Professionalisering	.09	.12
Meetmoment	.20*	.12

Discussie

- Welke minimumkwaliteit is toelaatbaar?
- Hoe kunnen we kwaliteit verhogen?

Horizontale vs verticale groepen - dilemma's

Groot verschil in behoeften afhankelijk
van leeftijd/ontwikkelingsfase

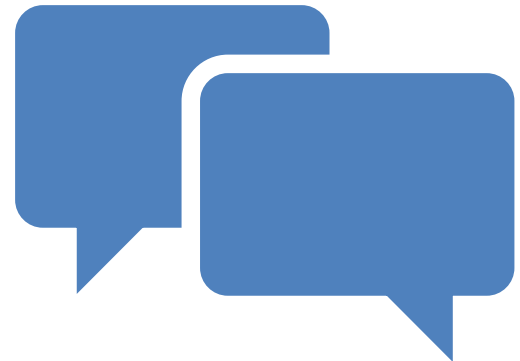
Veiligheid vs exploratie

Vrij spel vs gericht aanbod

Discussie

- Horizontale vs verticale groepen

**Landelijke
Kwaliteitsmonitor
Kinderopvang**

Wil je meer weten?

www.monitorlkk.nl

Webinar: Een kansrijke start voor baby's en
dreumesen

www.earlyyearsblog.nl

BABYHANDREIKING

Tips voor werken aan de educatieve kwaliteit met 0-2-jarigen

Landelijke
Kwaliteitsmonitor
Kinderopvang

Het gaat goed met de Nederlandse kinderopvang. Dit blijkt uit onderzoek van de Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang (LKK). We komen overal in Nederland voorbeelden tegen van groepen waarin op een hoogkwalitatieve manier met de allerjongsten gewerkt wordt.

Het onderzoek laat ook verschillen zien. Zo is in de baby-opvang de emotionele kwaliteit hoog, terwijl de educatieve kwaliteit voor 0-2 jaar nog ruimte voor verbetering laat zien. Daarom hebben Sardes en de Universiteit Utrecht deze praktische handleiding geschreven. Met tips voor pedagogisch medewerkers die de educatieve opvangskwaliteit van baby's en dreumesen willen verbeteren. Zowel in horizontale als verticale groepen.

De tips zijn ingedeeld in vier categorieën:

1. Bewegingsruimte en inrichting
2. Vroege taalondersteuning
3. Ondersteunen van exploratie en spel
4. Contact maken tussen kinderen

¹ Slot, P., Japma, I.J., Muller, P., Romijn, B., Bekkering, C. en Leseman, P. (2020). Kwaliteit van de baby-opvang in Nederland - Gecombineerde metingen 2017-2019. Utrecht: LKK.

Om de **emotionele kwaliteit** bij de opvang van baby's en dreumesen te meten, wordt er naar relationeel klimaat en sensitiviteit gekeken. Bij relationeel klimaat gaat het om de positieve band die de pedagogisch medewerker met de kinderen heeft. Bij sensitiviteit gaat het erom dat de pedagogisch medewerker zich bewust is van de individuele behoeften van de kinderen en hier responsief op reageert.

Om de **educatieve kwaliteit** bij de opvang van baby's en dreumesen te meten, wordt gekeken naar de ondersteuning van de vroege taalontwikkeling en het faciliteren van de exploratie. Dit betekent dat de pedagogisch medewerker ervaringen en interactie biedt, die de ontwikkeling van kinderen ondersteunen.

HORizontALE EN VERTICALE GROEPEN

Baby's en dreumesen worden zowel in horizontale als in verticale groepen opgevangen. Uit de LKK blijkt dat er kwaliteitsverschillen tussen deze twee vormen van opvang zijn. Zo is de emotionele en educatieve kwaliteit van baby's en dreumesen in horizontale groepen hoger dan in verticale groepen. Echter hebben dreumesen meer ruimte voor exploratie en wordt hun taalontwikkeling beter ondersteund in verticale groepen. Dit betekent dat er voor horizontale en verticale groepen verschillende uitdagingen zijn in de opvang van baby's en dreumesen. Hoe bied je dreumesen op de babygroep voldoende uitdaging? En hoe ga je om met de grote verschillen in de ontwikkeling van kinderen op de verticale groep?

OVER LKK

De Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang (LKK) meet jaarlijks de kwaliteit van de kinderopvang in Nederland. Dat doet zij in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Samen met het werkveld hoopt zij de kwaliteit van de kinderopvang te versterken.

info@monitorlkk.nl • www.monitorlkk.nl

Sardes

Universiteit Utrecht

kwaliteit
Kinderopvang

Webinar
12 april 15:30u

EarlyYearsBlog.nl

Ontwikkelingsstimulering

Professionalisering

Taal aanbod

Dreumesen
Baby

Spelverrijking
Verticale groepen

Landelijke
Kwaliteitsmonitor
Kinderopvang

Bekijk [hier](#) de opname van het volledige webinar! Of klik hieronder in het programma op de link voor de deelsessies

<https://expertisecentrum.nl>

Expertisecentrum
Kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

[Home](#) [Pedagogische Kennisbasis](#) [Bibliotheek](#) [Agenda](#) [PIB](#) [Netwerken](#) [Over ons](#) [Contact](#)

Webinar samenvatting: het exploreren van baby's

Wat is het eigenlijk? En wat is ervoor nodig? We gaan uitgebreid in op het ondersteunen van het exploreren van baby's. Tot slot leggen we de link tussen exploreren en de taal- en rekenontwikkeling. Taal- en rekenontwikkeling bij baby's denk je misschien? Jazeker, het gaat dan vooral om 'ruimtelijke taal'. Duidelijk wordt dat het heel belangrijk is om heel goed te kijken naar wat het kind bezighoudt en hoe je daarbij kunt aansluiten. Bekijk de samenvatting van het webinar De baby kan meer dan je denkt: het exploreren van baby's op 11 september 2024.